

GENPROCURE

KATALOG RODNIH
RAZMATRANJA I
KLAUZULA O RODNOJ
RAVNOPRAVNOSTI U
JAVNOJ NABAVI

SADRŽAJ

01

PG 4 UVOD

02

ŠEST KORAKA U „CIKLUSU JAVNE NABAVE”

PG 6 2.1 Analiza troškova

PG 8 2.2 Utvrđivanje rezultata
(strategija javne nabave)

PG 10 2.3 Naručivanje

PG 13 2.4 Javni natječaj

PG 16 2.5 Donošenje odluka

PG 19 2.6 Praćenje

03

PG 20 ZAKLJUČAK

04

PG 22 POJMOVNIK I GLAVNI REFERENTNI MATERIJALI

4.1 Pojmovnik

4.2 Glavni referentni materijali

4.3 Ostali korisni referentni materijali

O PROGRAMU URBACT

URBACT je program transnacionalne suradnje na razini EU-a koji sufinancira Europska unija u okviru programa Interreg. URBACT je u četvrtom programskom ciklusu (URBACT IV) i nastoji omogućiti razmjenu znanja i učenje među uglavnom malim do srednje velikim gradovima u vezi s temom održivog urbanog razvoja (SUD). To se postiže „metodom URBACT“, a posebno financiranjem različitih vrsta mreža za teme povezane s održivim urbanim razvojem. Mreže za planiranje djelovanja (APN-ovi) djeluju u razdoblju od dvije i pol godine, a u okviru transnacionalnog učenja i lokalne razmjene gradovi sudionici moraju izraditi integrirane akcijske planove (IAP-ovi) i detaljno opisati kako će se u narednim godinama suočiti s određenim urbanim izazovom. Od lipnja 2023. do prosinca 2025. URBACT je financirao 30 takvih APN-ova.

O MREŽI GENPROCURE

Mreža GenProcure bila je jedan od 30 APN-ova koji su djelovali od lipnja 2023. do prosinca 2025. i bila je usmjerena na temu „Rodno osviještena javna nabava“. Pod vodstvom grada Vile Nove De Famalicão, koji se nalazi u Portugalu (glavni partner), te putem transnacionalnog učenja i lokalnih razmjena znanja, mreža GenProcure nastojala je promijeniti kulturu javne nabave kako bi se pri osmišljavanju robe, usluga i prilika za izvođenje radova aktivno uzeo u obzir rod te kako bi rod tijekom javne nabave bio uključen u obliku klauzula o rodnoj ravnopravnosti. Projektni partneri (PP-ovi) bili su: Koszalin (Poljska), Udruga za razvoj među zajednicama Satu Mare (Rumunjska), Umeå (Švedska), Alcoi (Španjolska), Messina (Italija), Odjel za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojske županije (Bosna i Hercegovina), Zagreb (Hrvatska) i Újfehértó (Mađarska).

O KATALOGU

Ovaj „Katalog rodnih razmatranja i klauzula o rodnoj ravnopravnosti u javnoj nabavi“ izrađen je u izravnoj suradnji s partnerima iz mreže GenProcure. U njemu se razmatra sve što smo transnacionalnim i lokalnim razmjenama znanja zajedno naučili te se nastoji pružiti potpora drugim gradovima i regijama koji žele uvesti rodno osviještenu javnu nabavu (GRPP). Katalog objedinjuje rezultate zadataka i rasprava održanih tijekom transnacionalnih sastanaka, a napisao ga je naš vodeći stručnjak Matthew Baqueriza-Jackson.

ZAHVALE VODEĆEG PARTNERA – VILA NOVA DE FAMILIÇÃO

Kada se pojavila ideja kombiniranja javne nabave s jednakim prilikama, ubrzo smo shvatili da će rodna ravnopravnost biti glavna tema u okviru tih prilika. U trenutku kada javna nabava preuzima važniju ulogu u Europskoj uniji bilo je vrijeme da shvatimo kako bismo javnu nabavu mogli iskoristiti za utjecanje na pristup društva i različitih dionika rodnoj ravnopravnosti. To je bila naša prilika i put prema naprijed.

Stoga smo zahvalni programu URBACT, putem njegovog tajništva, na hrabrom prihvaćanju prijedloga i pružanju potpore u ovom projektu. Našim partnerima iz mreže GenProcure izražavamo najveću zahvalnost na vašoj predanosti, dijeljenju znanja, bavljenju ovim pitanjem te razvoju i dijeljenju rješenja. Svim drugim izravno i neizravno uključenim osobama zahvaljujemo na vašim doprinosima tijekom cijelog trajanja projekta. Vodećem stručnjaku Matthewu Baquerizi-Jacksonu izražavamo najveću zahvalnost na njegovoj predanosti projektu, njegovu zaraznom entuzijazmu, na tome što je bio zvijezda vodilja koja nas je uvijek usmjeravala i što je uvijek znao uputiti riječ ili gestu koja nam je dala energiju potrebnu za ostvarenje ovog projekta. Dionicima i svima koji bi mogli imati koristi od ovih materijala ostavljamo polazišnu točku za istraživanje tih pitanja i učinkovitu upotrebu javne nabave u korist građana. **Na kraju možemo reći samo: odvažite se na inovacije!**

Datum

Katalog je objavljen u listopadu 2025. na završnoj konferenciji mreže GenProcure u Zagrebu (Hrvatska).

UVOD

1.1 KONTEKST

U razdoblju od lipnja 2023. do prosinca 2025. devet gradova i regija sudjelovalo je, uz financiranje iz programa URBACT IV(a) (sva su upućivanja navedena u odjeljku 4.), u Mreži za planiranje djelovanja GenProcure (APN)(b). GenProcure je putem niza transnacionalnih sastanaka, aktivnosti na lokalnoj razini i izradom devet integriranih akcijskih planova nastojao promijeniti način na koji tih devet gradova i regija provodi postupak javne nabave. Usredotočili smo se na promjenu kulture javne nabave kako bi se osigurala usklađenost sa zakonodavstvom, postupcima i razmatranjem troškova te kako bi gradovi i regije istražili lokalne gospodarske, društvene (uključujući rod) i ekološke posljedice svojih odluka u javnoj nabavi.

1.2 RODNO OSVIJEŠTENJA JAVNA NABAVA

Poseban naglasak stavljen je na rodno osviještenu javnu nabavu. Među državama članicama EU-a postoje znatne razlike u ishodima za žene i muškarce u pogledu zastupljenosti, plaća, zapošljavanja, poduzetništva, sigurnosti i pristupa uslugama. Mreža za planiranje djelovanja GenProcure razvijena je pod pretpostavkom da se nabava može upotrijebiti kao sredstvo za doprinos rješavanju tih rodni nejednakosti načinom na koji se ugovori o robi, uslugama i izvođenju radova osmišljavaju, sklapaju i prate.

U cijelom APN-u upotrebljavali smo „ciklus javne nabave”(c) kao temelj i dosljedan okvir – šest ključnih koraka koji čine postupak javne nabave i u kojima lokalne općine, druge temeljne institucije i regionalna vlast mogu uzeti u obzir rodna pitanja te posljedice koje odluke u nabavi i o troškovima mogu imati na rješavanje problema rodni nejednakosti.

1.3 O OVOM KATALOGU

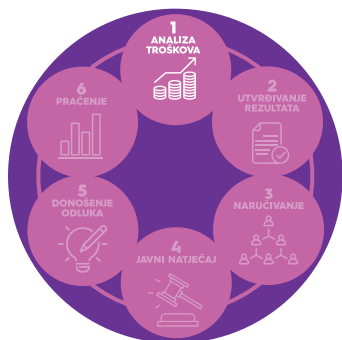
Ovaj „Katalog rodnih razmatranja i klauzula o rodnoj ravnopravnosti u javnoj nabavi“ krajnji je rezultat APN-a GenProcure. Izrađen je u suradnji s devet partnerskih gradova i regija te se u šest koraka „ciklusa javne nabave“ opisuje kako se rodna razmatranja mogu uključiti u proces, a kad je riječ o samoj nabavi, i vrste klauzula o rodnoj ravnopravnosti koje se mogu uvrstiti u dokumentaciju.

Katalog je namijenjen svima u lokalnim općinama, temeljnim institucijama i regionalnoj vlasti odgovornima za javnu nabavu. To nisu samo odjeli za nabavu i kupci robe te naručitelji usluga i radova već i osobe odgovorne za analizu podataka, razvoj strategije, otklanjanje socijalnih i rodni nejednakosti te upravljanje izvršenjem ugovora. Katalog se uklapa u područje primjene direktiva EU-a o javnoj nabavi iz 2014.(d) te se, nadamo se, može upotrijebiti kako bi se otklonila nespremnost na rizik povezana s njima.

Glavni je dio Kataloga odjeljak 2., koji je podijeljen na šest dijelova, po jedan za svaki od šest koraka „ciklusa javne nabave“. U njemu navodimo kontekst za svaki korak, način na koji se u tom koraku može uzeti u obzir rod, neke primjere unutar i izvan APN-a GenProcure te jasne upute za uključivanje rodni razmatranja i klauzula.

Nadamo se da će vam Katalog biti koristan.

2. ŠEST KORAKA „CIKLUSA JAVNE NABAVE“

2.1 PRVI KORAK – ANALIZA TROŠKOVA

Prvi korak „ciklusa javne nabave“ odnosi se na analizu troškova. Javna tijela na robu, usluge i izvođenje radova u okviru postupka javne nabave svake godine troše oko 2000 milijardi eura u cijeloj Europi. Lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast trebale bi analizirati gdje odlazi taj novac. Koliko plaćaju poduzećima sa sjedištem u njihovoj mjestu, regiji i zemlji? Koliko troše u suradnji s malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi) i organizacijama socijalne ekonomije (SEO-ovi)? Koliko plaćaju poduzećima u industrijskim sektorima kao što su građevinarstvo, financije ili energetika? Takva analiza troškova, za koju postoje dostupni alati(e), može omogućiti učinkovitije razumijevanje potrošnje novca i može biti dobra baza dokaza za omogućivanje promjena u kulturi javne nabave.

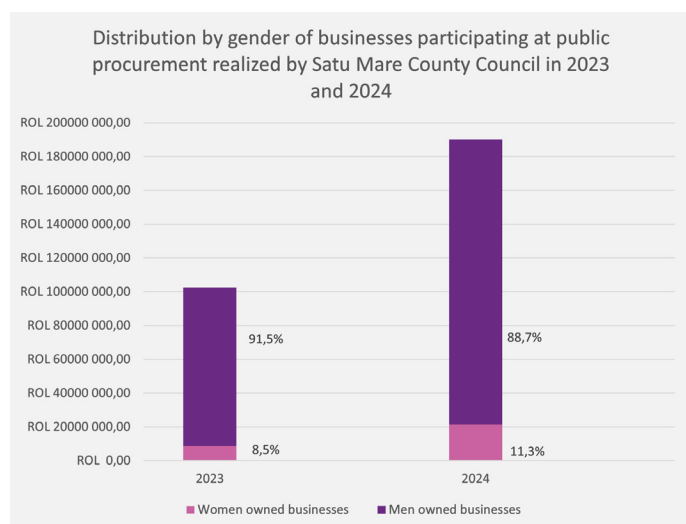
2.1.1 KAKO SE ROD MOŽE UZETI U OBZIR TIJEKOM ANALIZE TROŠKOVA?

U prethodnom tekstu opisuje se „osnovna“ analiza troškova koja se može provoditi na godišnjoj osnovi kako bi se razumjelo kamo odlazi novac za nabavu u zemljopisnom, sektorskom i poslovnom smislu. Međutim, lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast mogu dodatno razdvojiti te podatke s obzirom na rod. Na primjer, u okviru analize vrste poduzeća, kao i istraživanja iznosa javne nabave koji se troši u suradnji s MSP-ovima i organizacijama socijalne ekonomije, mogli bi analizirati i vlasništvo te upravljanje tim organizacijama – na primjer koji je udio u vlasništvu ili pod upravom žena. Sve te informacije daju polazno stanje prema kojem se mogu postaviti ciljevi za poboljšanje.

Osim provedbe „osnovne“ analize troškova i rodne analize vlasništva i upravljanja kod dobavljača, može se provesti i „naprednija“ analiza troškova. Lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast mogu poslati ankete postojećim dobavljačima i postaviti im pitanja o njihovom poslovanju i izvršenju ugovora, primjerice o broju žena zaposlenih u timu koji izvršava ugovor. Naposljetku, može se provesti analiza postupaka javne nabave koji su se prethodno upotrebljavali u lokalnoj općini, temeljnoj instituciji ili regionalnoj vlasti – na primjer, koliko je postupaka uključivalo klauzulu o rodnoj ravnopravnosti (za više pojedinosti vidjeti 4. korak).

2.1.2 PRIMJERI RODNIH RAZMATRANJA TIJEKOM ANALIZE TROŠKOVA

Tijekom testiranja aktivnosti u okviru APN-a GenProcure grad Satu Mare (Rumunjska) prilagodio je prethodno opisani alat za „osnovnu“ analizu troškova vlastitom lokalnom kontekstu i testirao ga sa šest temeljnih institucija, uključujući Županijsko vijeće Satu Mare. Osim toga, prikupili su i analizirali podatke o vlasništvu i upravljanju kod dobavljača kako bi utvrdili u kojoj se mjeri radi o ženama. Analizu troškova provelo je Županijsko vijeće Satu Mare za potrošnju 2023. i 2024., pri čemu je postotak potrošnje kod dobavljača koji su bili u vlasništvu žena iznosio 8,5 % odnosno 11,3 %, tim redom. Samo provođenjem takve analize Županijsko vijeće počelo je različito razmišljati o javnoj nabavi, a posebno o tehnikama za poticanje većeg broja poduzeća u vlasništvu žena da se natječu u okviru javne nabave.

2.1.3 KATALOG PODATAKA O RODNOM ASPEKTU ZA UKLJUČIVANJE U ANALIZU TROŠKOVA

Postoje tri vrste podataka koje lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast mogu prikupljati o rodnom aspektu u okviru analize troškova.

1 – PODACI RAZVRSTANI PO RODU

› Postotak potrošnje kod dobavljača koji su u vlasništvu ili pod upravom žena.

2 – PODACI IZ ANKETE O DOBAVLJAČIMA

› Postotak zaposlenika/direktora kod dobavljača koji su žene.

› Todno uvjetovane razlike u plaćama muškaraca. i žena kod dobavljača.

› Broj žena zaposlenih kod dobavljača na puno radno vrijeme na temelju ugovora o radu.

3 – PODACI O POSTUPKU JAVNE NABAVE

› Broj i postotak postupaka javne nabave koji uključuju klauzule o rodnoj ravnopravnosti.

2.2 DRUGI KORAK – UTVRĐIVANJE REZULTATA (STRATEGIJA JAVNE NABAVE)

Drugi korak „ciklusa javne nabave“ odnosi se na utvrđivanje lokalnih gospodarskih, socijalnih, ekoloških i rodno specifičnih ishoda za koje bi se javna nabava mogla upotrijebiti kao sredstvo za doprinos rješavanju problema. Direktivama EU-a o javnoj nabavi iz 2014. utvrđen je niz zahtjeva za javna tijela u pogledu načina provedbe javne nabave, s naglaskom na cijeni, tržišnom natjecanju i transparentnosti. Međutim, njima se javnim tijelima omogućuje i da uzmu u obzir šire socijalne i ekološke ciljeve tijekom postupka javne nabave, pod uvjetom da su relevantni za narav robe, usluge ili radova koji se naručuju.

Lokalne općine i regionalna vlast već će imati niz strategija, bez obzira na to je li riječ o gradskim strategijama, razvojnim strategijama ili gospodarskim strategijama, a sve te strategije sadržavat će rezultate koje žele postići. Ako gradovi žele biti jasniji u pogledu vrsta širih rezultata koje žele postići javnom nabavom, mogu izraditi strategiju javne nabave koja ih jasno opisuje. U okviru APN-a GenProcure promičemo važnost partnera koji izrađuju strategije javne nabave u kojima se, među ostalim, opisuju: pravo na nacionalnoj razini i lokalna politika u vezi s javnom nabavom, pragovi potrošnje na kojima se primjenjuju različiti postupci nabave te pojedinih o širim lokalnim gospodarskim, socijalnim, ekološkim i rodnim ishodima kojima nabavom žele pridonijeti. Time se postupak javne nabave povezuje s ostvarivanjem širih strateških ciljeva.

2.2.1 KAKO SE ROD MOŽE UZETI U OBZIR TIJEKOM UTVRĐIVANJA REZULTATA?

U okviru razvoja strategije javne nabave i utvrđivanja rezultata lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast mogu utvrditi željene rezultate za uključivost kojima se rješavaju rodne nejednakosti. Ti rezultati već mogu biti detaljno opisani u postojećim gradskim strategijama ili sličnim strategijama ili pak mogu biti detaljno opisani u posebnim planovima za rodnu ravnopravnost. Ti bi se rezultati trebali prenijeti u sve strategije javne nabave i biti temelj za buduće korake u „ciklusu javne nabave“ pri razmatranju rodne ravnopravnosti i izradi klauzula o rodnoj ravnopravnosti.

2.2.2 PRIMJERI RODNIH RAZMATRANJA TIJEKOM UTVRĐIVANJA REZULTATA

Grad Beč (Austrija) već niz godina radi na rodno osviještenoj politici i rodno osviještenoj javnoj nabavi. Priznaje da je javna nabava međuresorna funkcija i da odluke o kupnji robe te naručivanju usluga i radova mogu utjecati na rodnu ravnopravnost, ne samo za osobe koje primaju tu robu, usluge i radove, nego i za poslovanje poduzeća koja su ugovorena za njihovu dobavu. Beč u svoj pristup rodno osviještenoj politici i strategiji javne nabave nastoji uključiti rodna razmatranja na tri načina:

- ▶ Promicanjem žena kao socijalnim uvjetom provedbe.
- ▶ Primjenom rodni aspekata kao kvalitativnih „kriterija za odabir“ (detaljnije u 4. koraku).
- ▶ Provedbom rodno osjetljive procjene potreba tijekom planiranja i opisa javne nabave.

2.2.3 KATALOG REZULTATA U POGLEDU RODNIH PITANJA ZA UKLJUČIVANJE U STRATEGIJU JAVNE NABAVE

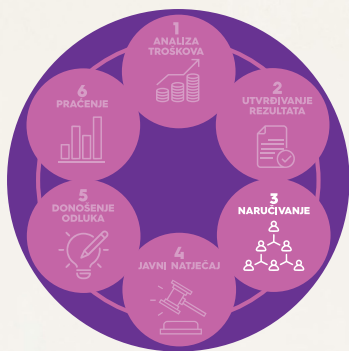
Postoji niz rodno specifičnih rezultata koji bi se mogli uključiti u strategiju javne nabave i koji se smatraju dijelom nabave:

- ▶ Povećati stopu zaposlenosti određenih skupina izloženih većem riziku od nezaposlenosti.
- ▶ Povećati osviještenost o izazovu rodne neravnopravnosti
- ▶ Smanjiti rodno uvjetovane razlike u plaćama
- ▶ Povećati žensko poduzetništvo i broj poduzeća u vlasništvu žena koja se natječu u okviru javne nabave i sudjeluju u njoj
- ▶ Smanjiti prepreke zapošljavanju s kojima se suočavaju određene demografske skupine, kao što su nefleksibilno radno vrijeme, nedostatak pristupa uslugama skrbi za djecu te nedostatak povezanosti putem javnog prijevoza
- ▶ Iskoristiti programe osposobljavanja za prevladavanje rodničkih „normi“ povezanih sa zanimanjima kao što je građevinarstvo.

Postoje i rezultati koji se mogu uključiti i drugdje u strategiji javne nabave i koji neizravno doprinose rješavanju problema rodne nejednakosti:

- ▶ Povećanje broja ugovora rezerviranih za određene vrste organizacija (na primjer, organizacije socijalne ekonomije ili poduzeća u vlasništvu žena)
- ▶ Povećanje broja ugovora koji se raščlanjuju u zasebne dijelove kako bi se potaknulo sudjelovanje MSP-ova.

2.3 TREĆI KORAK - NARUČIVANJE

Treći korak „ciklusa javne nabave“ je naručivanje – to je segment u kojem osobe koje rade u tehničkim odjelima unutar lokalne općine, temeljne institucije ili regionalne vlasti osmišljavaju robu, uslugu ili izvođenje radova koje žele nabaviti. Tijekom tog koraka naručitelji će si postavljati niz pitanja:

- ▶ Što točno želimo nabaviti?
- ▶ Koji je naš budžet i koji su rokovi?
- ▶ Kako ćemo tržište obavijestiti o tome što želimo nabaviti?
- ▶ Koju ćemo vrstu postupka javne nabave pokušati za to iskoristiti?

U tom će koraku naručitelji istražiti koji su od lokalnih gospodarskih, socijalnih, ekoloških i rodničkih rezultata (kako je detaljno opisano u 2. koraku) relevantni za robu, uslugu ili izvođenje radova koje žele nabaviti te hoće li se postupcima kao što su razdvajanje nabave na dijelove ili rezerviranje omogućiti ostvarenje rezultata.

2.3.1 KAKO SE ROD MOŽE UZETI U OBZIR TIJEKOM NARUČIVANJA?

Postoje tri načina na koje se rod može uzeti u obzir tijekom naručivanja. Prvi je istražiti postoji li rodni aspekt robe, usluge ili izvođenja radova koje se nabavlja, a posebno hoće li na različite načine utjecati na muškarce i žene. Na primjer, pri osmišljavanju igrališta ili sustava javnog prijevoza postoji jasna razlika u načinu na koji će muškarci i žene upotrebljavati tu uslugu. Naručitelji se moraju u postupku osmišljavanja posavjetovati o tome kako će usluga utjecati na različite skupine na različite načine i u skladu s time prilagoditi natječajnu dokumentaciju (detaljnije u 4. koraku).

Drugi je istražiti jesu li ishodi povezani s rodom navedeni u strategiji javne nabave (2. korak) relevantni

za narav robe, usluge ili izvođenja radova koji se nabavljaju. Postoji određena roba, na primjer uredske čaše i šalice, koja nije relevantna s obzirom na rod, a postoje i druge vrste nabave, kao što je zapošljavanje radnika na određeno vrijeme, za koje postoji jasna relevantnost s obzirom na rod. Naručitelji mogu upotrijebiti niz tehnika za procjenu relevantnosti ishoda povezanih s rodom – mogu izraditi matrice ishoda u odnosu na vrste robe, usluga i izvođenja radova kako bi se mogli utvrditi ishodi relevantni za različitu robu, usluge i izvođenje radova. Mogu zatražiti i potporu službenika sa znanjem o konkretnoj javnoj politici, a mogu razmotriti i praksu drugih gradova i regija.

Treći način odnosi se na primjenu tehnika kojima se organizacijama socijalne ekonomije, poduzećima u vlasništvu žena i drugim raznolikim skupinama pruža prilika za nadmetanje i potencijalno dobivanje ugovora. Direktive EU-a o javnoj nabavi iz 2014. sadržavaju odredbu o rezerviranju ugovora za gospodarske subjekte u kojima su 30 % radne snage osobe s invaliditetom ili one u nepovoljnom položaju – takozvane inicijative za zaštićeni rad. Imaju i odredbu prema kojoj se veliki ugovori mogu raščlaniti na manje dijelove, na primjer, pri kupnji hrane za školske obroke umjesto jednog velikog ugovora može se sklopiti zasebne ugovore za, primjerice, meso, ribu i mliječne proizvode. Naposljetku, imaju odredbe o pristupu tržištu koje omogućuju da se buduće prilike i širi ishodi koji se žele ostvariti unaprijed komuniciraju s potencijalnim tržištem. Sve navedeno može neizravno dovesti do toga da više MSP-ova, poduzeća u vlasništvu žena i SEO-ova sklapa ugovore i tako se pridonosi rješavanju problema rodne nejednakosti.

2.3.2 PRIMJERI RODNIH RAZMATRANJA TIJEKOM NARUČIVANJA

Grad Umeå (Švedska) već više od 40 godina radi na rodnoj ravnopravnosti. U okviru toga uspostavili su posebne savjetnike i savjetnice usredotočene na rodnu ravnopravnost, strategiju za rodnu ravnopravnost i dva posebna službenika za rodnu ravnopravnost te su u kurikulum škola uvrstili važnost sagledavanja „rodni normi“. U središtu pristupa tog grada bilo je osmišljavanje javnih prostora i usluga (i naknadne javne nabave) s rodnim pitanjima kao ključnim čimbenikom za donošenje odluka. To uključuje projektiranje dobro osvijetljenog i širokog tunela na željezničkom kolodvoru koji povezuje dva dijela grada. Ti i drugi primjeri dio su „Obilaska rodno osviještenog prostora“ u tom gradu u okviru kojeg se jasno prikazuje kako se rod uzima u obzir pri osmišljavanju (naručivanju) različitih proizvoda, usluga i mogućnosti rada.

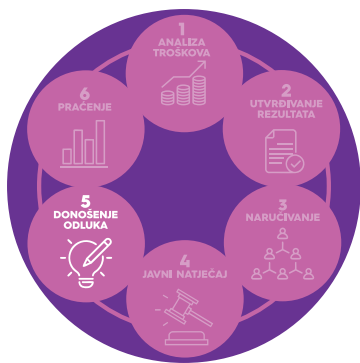

DETAIL OF THE ARTWORK "LEVI" ©FA+/BILDUPPHOVSRÄTT2025

2.4.2 PRIMJERI RODNIH RAZMATRANJA TIJEKOM JAVNOG NATJEČAJA

Tijekom testiranja aktivnosti u okviru APN-a GenProcure Zagreb (Hrvatska) je testirao uključivanje socijalnih, ekoloških i rodni pitanja tijekom stvarne javne nabave za projektiranje i uređenje parka. Razmotrio je projekt parka iz rodne perspektive, a posebno u pogledu osmišljavanja putova i osiguranja dostatne rasvjete. Zagreb je uključio i socijalne kriterije povezane s volontiranjem mladih te ekološke kriterije za vrste biljaka koje su upotrijebljene u uređenju.

2.5 PETI KORAK – DONOŠENJE ODLUKA

Peti korak „ciklusa javne nabave“ odnosi se na donošenje odluka – u tom se koraku odgovori organizacija na dokumentaciju iz 4. koraka ocjenjuju na temelju skupa kriterija i donosi se odluka o odabranom ponuditelju. Tradicionalno donošenje odluka temeljit će se na dvama čimbenicima – cijeni koju nudi organizacija koja podnosi ponudu (pri čemu one s najnižom cijenom dobivaju više bodova) te kvaliteti metode i iskustvu koje nudi organizacija koja podnosi ponudu (pri čemu će one s boljim metodama i više iskustva dobiti i više bodova). Različito ponderiranje primijenit će se na troškove i kvalitetu, što ovisi o robu, usluzi ili izvođenju radova koji se nabavljaju – na primjer, za građevinski projekt cijena može vrijediti 40 %, a kvaliteta 60 %.

2.5.1 KAKO SE ROD MOŽE UZETI U OZIR TIJEKOM DONOŠENJA ODLUKA?

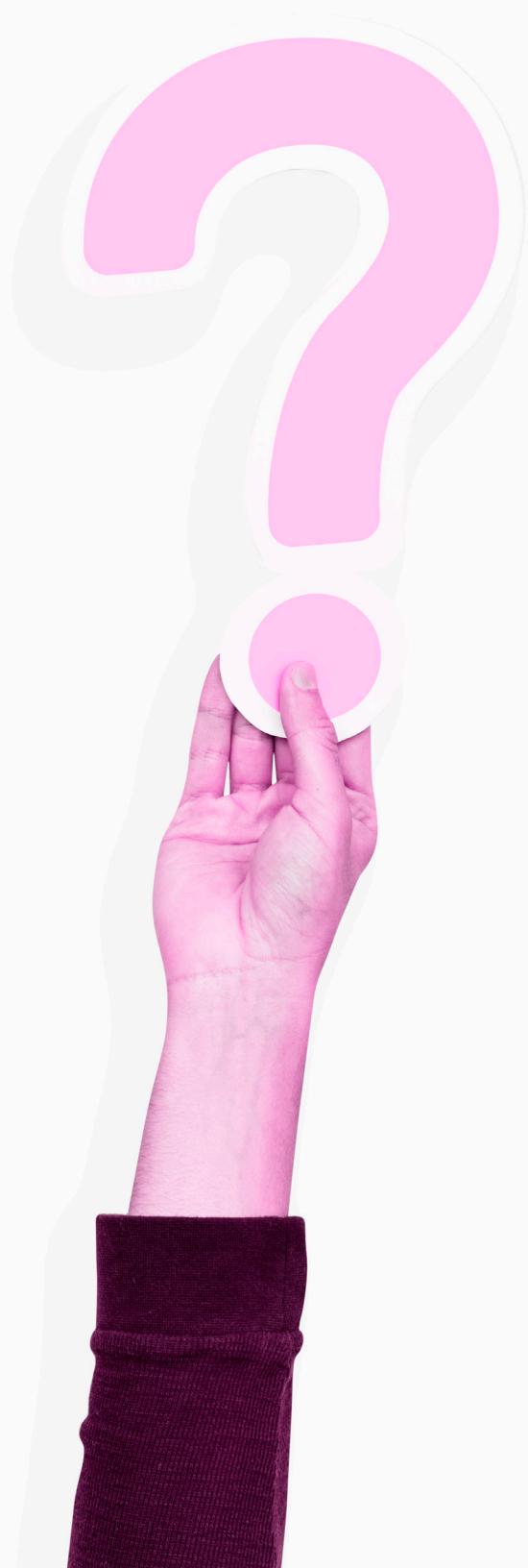
Lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast mogu dodati i treći čimbenik tijekom donošenja odluka, uz troškove i kvalitetu, koji se ocjenjuje i ponderira u odnosu na odgovore na pitanja u okviru „kriterija za odabir“ koja se odnose na socijalne, ekološke i rodno relevantne ishode. Na primjer, u prethodno opisanom građevinskom projektu možda će htjeti da ponder bude 30 % za cijenu, 50 % za kvalitetu i 20 % za rodno relevantne ishode. To znači da će odgovori organizacija koje podnose ponude na pitanja u okviru „kriterija za odabir“ za rodno relevantne ishode opisane u 4. koraku imati stvaran utjecaj na odluku o dodjeli ugovora.

Lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast stoga trebaju kvalitativno i kvantitativno ocijeniti odgovore organizacija koje podnose ponude na pitanja u okviru „kriterija za odabir“ za rodno relevantne ishode. To mogu učiniti i službenici za javnu nabavu i stručnjaci za rodna pitanja, a trebali bi pročitati odgovore i nuditi bodove na temelju kvalitete odgovora i s pomoću sustava bodovanja kao što je onaj opisan u nastavku.

Kad je riječ o evaluaciji „tehničkih specifikacija“ detaljno opisanoj u natječajnoj dokumentaciji u 4. koraku, vjerojatno je da će organizacija koja odgovara na pitanja ili ispuniti zahtjev za opskrbu sa 75 % hrane iz ekološke poljoprivrede ili neće. Bodove bi stoga trebalo dodijeliti samo organizacijama koje podnose ponude koje ispunjavaju „tehničke specifikacije“, pri čemu je njihova ocjena dio ponderiranja kvalitete, a ne samostalnog ponderiranja, kao što je slučaj s „kriterijima za odabir“.

2.5.2 PRIMJERI RODNIH RAZMATRANJA TIJEKOM DONOŠENJA ODLUKA

Evaluacija „tehničkih specifikacija“ i „kriterija za odabir“ obično je standardizirana kako bi se izbjegle teškoće. Stoga ovdje nismo uključili primjere konkretnih lokalnih općina, temeljnih institucija ili regionalne vlasti – umjesto toga detaljno opisujemo sustav bodovanja u nastavku Kataloga.

2.5.3 KATALOG BODOVANJA KLAUZULA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI PRI DONOŠENJU ODLUKA

Kako bi provele evaluaciju „kriterija za odabir“, lokalne općine mogu primijeniti sustav bodovanja kao što je onaj koji je opisan u nastavku:

BODOVI	EVALUACIJSKI KRITERIJI
0	NULA BODOVA Nula bodova – odgovor nimalo ne ispunjava potrebni standard ili nema odgovora.
1	NEZADOVOLJAVAJUĆI Odgovor ispunjava neke elemente kriterija, ali postoji zabrinutost u pogledu sljedećeg: <ul style="list-style-type: none">› Postoji barem jedno pitanje koje zahtijeva znatnu pozornost› Prijedlozi ne pokazuju stručnost ili razumijevanje.› Odgovor je nedovoljno detaljan i neuvjerljiv.› U odgovoru je u ograničenoj mjeri riječ o rodno relevantnim ishodima.
2	ZADOVOLJAVAJUĆI Odgovor uglavnom zadovoljava potrebni standard. Postoje neki problemi i manja pitanja koja je potrebno dodatno istražiti. Iz odgovora je vidljivo sljedeće: <ul style="list-style-type: none">› Zadovoljavajuće razumijevanje kriterija.› Dostatna stručnost dokazana relevantnim dokazima.› Određeni uvid u izazove koje treba prevladati.› U odgovoru je riječ o nekim rodno relevantnim ishodima i vidljivo je određeno iskustvo na tržištu.
3	DOBAR Odgovor ispunjava potrebni standard u svim važnim aspektima. Ne postoje neki problemi, no možda ima manjih pitanja koja je potrebno dodatno istražiti. Iz odgovora je vidljivo sljedeće: <ul style="list-style-type: none">› Dobro razumijevanje kriterija.› Dostatna stručnost dokazana relevantnim dokazima.› Određeni uvid u izazove koje treba prevladati.› U odgovoru je riječ o rodno relevantnim ishodima i vidljivo je dobro iskustvo na tržištu.
4	IZVRSTAN Odgovor premašuje očekivanja u pogledu rodno relevantnih ishoda i nema sumnje u sposobnost i predanost postizanju onoga što je potrebno. Iz odgovora je vidljivo sljedeće: <ul style="list-style-type: none">› Vrlo dobro razumijevanje zahtjeva.› Izvršni prijedlozi dokazani relevantnim dokazima.› Odličan uvid u izazove koje treba prevladati.› U odgovoru je vjerojatno predložena i dodatna vrijednost koja premašuje očekivano.› U odgovoru je riječ o rodno relevantnim ishodima i vidljivo je opsežno iskustvo na tržištu.

2.6 PRAĆENJE

Šesti korak „ciklusa javne nabave“ odnosi se na praćenje. Nakon što se u 5. koraku donese odluka o odabiru ponuditelja, sve preuzete obveze u vezi s robom, uslugom ili izvođenjem radova koje će osigurati bit će prenesene u ugovor. To će uključivati obveze preuzete u okviru ugovora s ciljem ostvarivanja lokalnih gospodarskih, socijalnih, ekoloških i rodno relevantnih ishoda. Šesti korak odnosi se na praćenje uspješnosti odabranog dobavljača tijekom izvršavanja ugovora i osiguravanje njegove primjene dogovorene metode, poštovanje vremenskih okvira i budžeta te ispunjavanje svih socijalnih, ekoloških ili rodno relevantnih obveza.

2.6.1 KAKO SE ROD MOŽE UZETI U OBZIR TIJEKOM PRAĆENJA?

Lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast mogu pratiti rodno relevantne ishode na koje se uspješni ponuditelj obvezao na tri načina. Kao prvo, praćenje se može provoditi kvantitativno i ako odabrani dobavljač dostavlja izlazne podatke u različitim trenucima tijekom izvršenja ugovora na temelju posebnih pokazatelja, na primjer broja novih radnih mjesta otvorenih kao rezultat ugovora.

Kao drugo, praćenje se može provoditi na kvalitativan način i ako odabrani dobavljač izvijesti o utjecaju uključivanja rodno relevantnog ishoda na osobe koje od njega imaju koristi, na primjer u stvaranju novog radnog mjesta na temelju ugovora te o njegovu utjecaju na obiteljski život, dohodak te zdravlje i dobrobit neke osobe.

Kao treće, praćenje se može provesti retroaktivno, a ako je ugovor izvršen, odabranom dobavljaču šalje se anketa s nizom pitanja o njegovu doprinosu ostvarenju širih lokalnih gospodarskih, socijalnih, ekoloških i rodno relevantnih ishoda. To bi trebalo izravno povezati s ishodima navedenima u javnoj nabavi i drugim strategijama.

2.6.2 PRIMJERI RODNIH RAZMATRANJA TIJEKOM PRAĆENJA?

Emakunde, Baskijski institut za žene (Španjolska) razvio je skup alata za praćenje klauzula o rodnoj ravnopravnosti koje se upotrebljavaju u javnoj nabavi. Alat je evaluacijski upitnik s 11 stavki, kao što je „broj zaposlenih žena“, a osmišljen je tako da ga odabrani dobavljač ispuni tijekom izvršenja ugovora o javnoj nabavi.

2.6.3 KATALOG POKAZATELJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI ZA UKLJUČIVANJE U PRAĆENJE

Kvantitativni pokazatelji rodne ravnopravnosti koji se prate tijekom izvršenja ugovora trebali bi biti izravno povezani s rodno relevantnim ishodima (2. korak) i odgovorima na pitanja postavljena u vezi s „kriterijima za odabir“ (4. korak). Slijede primjeri rodno specifičnih pokazatelja rezultata koji bi se mogli pratiti:

- › Broj novih radnih mjesta otvorenih za žene.
- › Smanjenje rodno uvjetovanih razlika u plaćama.
- › Broj (i postotak) podugovaratelja koji su MSP-ovi/ poduzeća u vlasništvu žena / SEO-ovi.
- › Broj aktivnosti prevladavanja „rodni normi“ putem izvršenja ugovora.
- › Broj organiziranih tečajeva u području rodne ravnopravnosti.
- › Broj provedenih aktivnosti za šire povećanje osviještenosti.

03 ZAKLJUČAK

ZAKLJUČAK

U ovom „Katalogu rodni razmatranja i klauzula o rodnoj ravnopravnosti u javnoj nabavi“ navedeno je kako rodna ravnopravnost može biti dio svakog od šest koraka „ciklusa javne nabave“. Katalog se zaključuje sljedećim sažetkom s ključnim savjetima za svaki od šest koraka.

PRVI KORAK – ANALIZA TROŠKOVA

- › Razumjeti kamo odlazi novac za nabavu u zemljopisnom, sektorskom i poslovnom smislu.
- › Raščlaniti podatke o poduzećima po rodnoj osnovi kako bi se detaljno opisao postotak potrošnje u suradnji s poduzećima u vlasništvu žena.
- › Upotrijebiti ankete za prikupljanje dodatnih podataka o rodni pitanjima od dobavljača.

DRUGI KORAK – UTVRĐIVANJE REZULTATA (STRATEGIJA JAVNE NABAVE)

- › Razviti strategiju javne nabave u kojoj se detaljno navode rodno relevantni ishodi kojima želite doprinijeti rodnoj ravnopravnosti putem javne nabave.

TREĆI KORAK – NARUČIVANJE

- › Istražiti postoji li rodni aspekt robe, usluge ili izvođenja radova koji se nabavljaju.
- › Istražiti relevantnost rodno specifičnih ishoda za narav robe, usluge ili izvođenja radova koji se nabavljaju.
- › Upotrijebiti rezervirane ugovore, raščlanjivanje ugovora na zasebne dijelove i pristupanje tržištu kao mehanizme za neizravno približavanje javne nabave MSP-ovima, poduzećima u vlasništvu žena i SEO-ima.

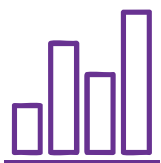
ČETVRTI KORAK – JAVNI NATJEČAJ

- › Upotrijebiti osnove za isključenje kako biste isključili organizacije s prethodnim neetičnim poslovanjem.
- › Upotrijebiti tehničke specifikacije kako biste detaljno opisali očekivane zahtjeve povezane s rodno relevantnim ishodima.
- › Upotrijebiti „kriterije za odabir“ kako bi se organizacijama koje podnose ponude omogućilo da ostvare bodove u odnosu na rodno relevantne ishode.
- › Upotrijebiti oznake kako bi se osiguralo da su ispunjeni određeni standardi.

PETI KORAK – DONOŠENJE ODLUKA

- › Odrediti ponderiranje pri donošenju odluka za odgovore na pitanja u vezi s „kriterijima za odabir“ u pogledu rodno relevantnih ishoda.
- › Upotrijebiti sustav kvantitativnog i kvalitativnog ocjenjivanja kako bi se ocijenili odgovori organizacija koje podnose ponude.

ŠESTI KORAK – PRAĆENJE

- › Prikupiti izlazne podatke tijekom izvršenja ugovora i u vezi s rodno relevantnim ishodima.
- › Izvijestiti o utjecaju na rodno relevantne ishode.

04 POJMOVNIK I GLAVNI REFERENTNI MATERIJALI

4.1 POJMOVNIK

TEMELJNE INSTITUCIJE

Riječ je o velikim organizacijama uglavnom iz javnog sektora koje su u velikoj mjeri prisutne u gradu jer troše mnogo novca na kupnju robe te naručivanje usluga i izvođenja radova, zapošljavaju mnogo ljudi i posjeduju zemljište te imovinu. Stabilne su i uključuju lokalna tijela vlasti, stambene i zdravstvene organizacije te sveučilišta.

DIREKTIVE EU-A O JAVNOJ NABAVI (2014.)

Ključni zakonodavni zahtjevi povezani s javnom nabavom koje lokalne općine i regionalna vlast moraju poštovati. Uglavnom su usmjereni na tržišno natjecanje i transparentnost, ali omogućuju i ostvarivanje socijalnih (uključujući rodno relevantne) i ekoloških ciljeva.

RODNO OSVIJEŠTENJA JAVNA NABAVA

Segment u kojem su rodna pitanja aktivno uključena u osmišljavanje robe, usluga i izvođenja radova te u kojem su klauzule o rodnoj ravnopravnosti uključene u natjecajnu dokumentaciju i donošenje odluka u javnoj nabavi.

RODNA NERAVNOPRAVNOST

Razlike s kojima se suočavaju muškarci i žene zbog svojeg roda. Nejednakosti se mogu pojaviti u pogledu plaća, pristupa uslugama, poduzetništva i zastupljenosti.

INTERSEKCIONALNOST

Upotrebljava se za opisivanje skupina osoba za koje se nejednakost povećava izvan segmenta njihova roda, a uključuje osobe s invaliditetom, osobe iz crnih i manjinskih etničkih skupina, romske zajednice te mlađe i starije osobe.

LOKALNE OPĆINE

Organizacije na lokalnoj razini gradova odgovorne za pružanje javnih usluga. Politički su zastupljene svojstvom gradonačelnika i vijećnika, a zastupljene su i službenicima.

NVO-I

Nevladine organizacije, a to su organizacije koje pružaju usluge i aktivnosti zajednicama i djeluju neprofitno.

JAVNA NABAVA

Postupak koji lokalne općine, temeljne institucije i regionalna vlast upotrebljavaju za kupnju robe te naručivanje usluga i izvođenja radova.

REGIONALNA VLAST

organizacije slične lokalnim općinama, ali djeluju na višoj zemljopisnoj razini regije.

MSP-OVI

mala i srednja poduzeća, odnosno poduzeća koja zapošljavaju do 250 osoba.

ORGANIZACIJE SOCIJALNE EKONOMIJE

Postoji niz organizacija koje se uklapaju u taj pojam, a uključuju socijalna poduzeća, zadruge, poduzeća od interesa za zajednicu i dobrotvorne organizacije. Obično svu dobit ponovno ulažu u misiju organizacije i projekte šire zajednice.

TRŽIŠTE

Odnosi se na organizacije koje se natječu u javnoj nabavi. To može uključivati velike međunarodne korporacije, MSP-ove, organizacije socijalne ekonomije i nevladine organizacije.

4.2 GLAVNI REFERENTNI MATERIJALI (IZ TEKSTA)

- (a) Više informacija o programu URBACT dostupno je na [internetskim stranicama programa](#).
- (b) Više informacija o APN-u GenProcure dostupno je na [internetskim stranicama APN-a](#).
- (c) „Ciklus javne nabave“ okvir je [za Internetski tečaj o strateškoj javnoj nabavi programa URBACT](#).
- (d) Europske direktive o javnoj nabavi dostupne su [ovdje](#).
- (e) Ovaj [alat za analizu troškova](#) prenesen je u okviru mreže Učinkovita potrošnja programa URBACT.

4.3 OSTALI KORISNI REFERENTNI MATERIJALI

- › U programu URBACT pokrenut je niz aktivnosti u vezi s rodno ravnopravnim gradovima – više informacija dostupno je [ovdje](#).
- › U programu URBACT osmišljen je i internetski tečaj osposobljavanja o [rodno osviještenoj javnoj nabavi](#).
- › Europski institut za ravnopravnost spolova izradio je niz materijala o rodno osviještenoj javnoj nabavi, uključujući indeks rodne ravnopravnosti – više informacija dostupno je [ovdje](#).
- › Više informacija o Baskijskom institutu za žene Emakunde dostupno je [ovdje](#).
- › Više informacija o pristupu grada Beča rodno osviještenoj javnoj nabavi dostupno je [ovdje](#).
- › Više informacija o izvješću o globalnoj rodnoj neravnopravnosti dostupno je [ovdje](#).

